ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice, le 24 janvier 1984, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 14 septembre 1936 qui porte révision et coordination des statuts de l'Ecole de criminologie et de police scientifique", a donné le 10 décembre 1984 l'avis suivant :

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 24e januari 1984 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 september 1936 houdende herziening en coördinatie van het statuut van de School voor criminologie en criminalistiek", heeft de 10e december 1984 het volgend advies gegeven :

OBJET DU PROJET.

Le projet remplace les alinéas 4 et 5 de l'article 8 de l'arrêté royal du 14 septembre 1936 portant révision et coordination des statuts de l'Ecole de criminologie et de police scientifique. Ces dispositions déterminent respectivement les personnes auxquelles sont réservés les cours du dégré supérieur et les personnes auxquelles sont réservés les cours du degré moyen de l'Ecole.

Pour partie, le texte en projet se borne à reproduire les dispositions actuellement en vigueur (1) et, pour partie, il énumère de nouvelles catégories d'agents des administrations qui sont autorisés à suivre les cours de l'un et l'autre degré.

QUANT AU FONDEMENT LEGAL DU PROJET.

L'objet même du projet oblige à vérifier le fondement légal de l'arrêté modifié.

L'Ecole de criminologie et de police scientifique a été créée par un arrêté royal du 15 octobre 1920, qui, en son préambule, ne cite aucun article de la Constitution, ni d'une loi.

L'arrêté du 15 octobre 1920 a été modifié par un arrêté royal du 16 avril 1921.

Le 14 septembre 1936, il a été pris, en remplacement des deux arrêtés cités, un arrêté royal "portant révision et coordination des statuts de l'Ecole de criminologie et de police scientifique". Ce dernier arrêté a été modifié par les arrêtés cités à l'alinéa 1er du préambule du projet.

.../...

---

(1) Lesquelles ont été établies par l'arrêté royal du 13 octobre 1972 (pour l'alinéa 4) et par l'arrêté royal du 18 octobre 1938 (pour l'alinéa 5).

Il est incontestable que le Roi a compétence pour prendre des dispositions tendant à accroître la formation professionnelle d'agents dont il a le pouvoir de fixer le statut, soit en vertu de l'article 66, alinéa 2, de la Constitution, soit en vertu d'une autre disposition. Il y a même lieu d'admettre que le Roi puise dans le pouvoir général d'organiser les services administratifs que Lui confie l'article 29 de la Constitution, la compétence requise pour prendre des dispositions tendant à accroître la formation professionnelle d'agents dont il ne Lui appartient pas de fixer le statut, s'il s'agit d'agents de services administratifs (1).

Sans doute le Roi a-t-il pu aussi, sans excéder les limites de ses compétences, autoriser l'Ecole de criminologie et de police scientifique à accueillir des "magistrats", que son enseignement était de nature à intéresser. Le Roi ne s'immisçait pas pour autant dans l'organisation du pouvoir judiciaire ou dans l'établissement du statut des membres de celui-ci, objets qui relèvent, en premier lieu, du Constituant et, pour le surplus, du législateur. En effet, les cours de l'Ecole de criminologie et de police scientifique n'étaient en aucune manière imposés à des magistrats.

Mais selon les dispositions actuellement en vigueur, qui sont reprises par le projet, l'Ecole de criminologie et de police scientifique est ouverte à des catégories de personnes qui ne sont pas titulaires d'une fonction publique et qui ne sont même pas des auxiliaires du service public de la Justice, comme le sont les avocats.

.../...

---

(1) Voir l'arrêté royal du 21 novembre 1984 portant création d'un Institut supérieur de police (Moniteur belge du 27 novembre 1984).

Aux termes de l'article 8, alinéa 4, tel qu'il est en vigueur et tel qu'il est repris par le projet, les cours du degré supérieur sont accessibles notamment : aux avocats, aux porteurs d'un diplôme de fin d'études universitaires, aux porteurs du certificat de fin d'études moyennes du degré supérieur ou reconnues équivalentes par le Ministre de la Justice, qui ont obtenu le certificat de capacité de l'Ecole avec les sept dixièmes des points au moins, et aux personnes justifiant de connaissances particulières et autorisées par le Ministre de la Justice sur proposition du bureau.

Aux termes de l'article 8, alinéa 5, tel qu'il est en vigueur et tel qu'il est repris par le projet, les cours du degré moyen sont accessibles à toutes personnes autorisées par le Ministre de la Justice après avis du directeur.

On doit donc conclure que l'Ecole de criminologie dispense un enseignement "public" au sens de l'article 17, alinéa 2, de la Constitution.

Cette disposition porte que "L'instruction publique donnée aux frais de l'Etat est réglée par la loi".

Pour qu'il soit satisfait à la prescription constitutionnelle indiquée, il y a lieu de recourir à une intervention du législateur pour donner un fondement légal à l'institution et à l'organisation de l'Ecole de criminologie et de police scientifique (1).

---

(1) C.E. 30 mai 1963, HORNE et S.P.R.L. "Institut l'Avenir", n° 10.056, VIe.

DOEL VAN HET ONTWERP.

Het ontwerp vervangt het vierde en het vijfde lid van artikel 8 van het koninklijk besluit van 14 september 1936 houdende herziening en coördinatie van het statuut van de School voor criminologie en criminalistiek. Deze bepalingen geven respectievelijk aan welke personen tot de cursussen van de hogere graad worden toegelaten en welke personen worden toegelaten tot de cursussen van de middelbare graad van de school.

Voor een deel neemt de ontworpen tekst alleen maar de thans geldende bepalingen over (1) en voor een deel somt hij op welke nieuwe categorieën van ambtenaren van de besturen de cursussen van de beide graden mogen volgen.

DE RECHTSGROND VAN HET ONTWERP.

De rechtsgrond van het gewijzigde besluit moet wegens het doel zelf van het ontwerp worden onderzocht.

De School voor criminologie en criminalistiek is opgericht bij een koninklijk besluit van 15 oktober 1920 waarvan de aanhef geen enkel artikel van de Grondwet of van een wet aanhaalt.

.../...

---

(1) Welke vastgesteld zijn bij het koninklijk besluit van 13 oktober 1972 (wat het vierde lid betreft) en bij het koninklijk besluit van 18 oktober 1938 (wat het vijfde lid betreft).

Het besluit van 15 oktober 1920 werd gewijzigd bij een koninklijk besluit van 16 april 1921.

Op 14 september 1936 werd ter vervanging van de twee genoemde besluiten een koninklijk besluit "houdende herziening en coördinatie van het statuut van de School voor criminologie en criminalistiek" uitgevaardigd. Dit besluit is gewijzigd bij de in het eerste lid van de aanhef van het ontwerp genoemde besluiten.

Het lijdt geen twijfel dat de Koning bevoegd is voor het uitvaardigen van bepalingen met het oog op een verhoogde beroepsopleiding van ambtenaren wier statuut Hij krachtens artikel 66, tweede lid, van de Grondwet of krachtens een andere bepaling vermag vast te stellen. Er is zelfs grond om aan te nemen dat de Koning, wanneer het ambtenaren van de administratieve diensten betreft, aan de Hem bij artikel 29 van de Grondwet verleende algemene bevoegdheid voor het organiseren van de administratieve diensten, de vereiste bevoegdheid ontleent voor het uitvaardigen van bepalingen met het oog op een verhoogde beroepsopleiding van ambtenaren wier statuut Hij niet vermag vast te stellen (1).

De Koning heeft, zonder de grenzen van zijn bevoegdheid te buiten te gaan, zeker ook de School voor criminologie en criminalistiek kunnen toestaan "magistraten" aan te nemen die bij het aldaar verstrekte onderwijs geïnteresserd konden zijn.

.../...

---

(1) Zie het koninklijk besluit van 21 november 1984 tot oprichting van een hoger politie-instituut (Belgisch Staatsblad van 27 november 1984).

Zodoende bemoeide de Koning zich niet met de organisatie van de rechterlijke macht of met het bepalen van het statuut van de leden ervan, welke aangelegenheden in de eerste plaats tot de bevoegdheid van de Grondwetgever en voor het overige tot die van de wetgever behoren. De cursussen van de School voor criminologie en criminalistiek werden immers geenszins aan magistraten opgelegd.

Maar volgens de thans geldende bepalingen, die door het ontwerp worden overgenomen, staat de School voor criminologie en criminalistiek open voor categorieën van personen die geen openbaar ambt bekleden en die niet eens helpers zijn van de openbare dienst van de Justitie, zoals de advocaten dat zijn.

Naar luid van artikel 8, vierde lid, zoals dat nu van kracht is en zoals het door het ontwerp wordt overgenomen, zijn de cursussen van de hogere graad onder meer toegankelijk voor : de advocaten, de houders van een universitair einddiploma, de houders van het eindgetuigschrift van middelbare studiën van de hogere graad of van studiën die door de Minister van Justitie als gelijkwaardig worden erkend, die met ten minste zeven tiende van de punten het bekwaamheidsgetuigschrift van de School hebben behaald en voor de personen die blijk geven van buitengewone kundigheden en er toegelaten worden door de Minister van Justitie, op voorstel van het bureau.

Naar luid van artikel 8, vijfde lid, zoals dat nu van kracht is en zoals het door het ontwerp wordt overgenomen, zijn de cursussen van de middelbare graad toegankelijk voor alle personen daartoe gemachtigd door de Minister van Justitie, na advies van de directeur.

.../...

Men moet dus besluiten dat de School voor criminologie "openbaar" onderwijs geeft in de zin van artikel 17, tweede lid, van de Grondwet.

Deze bepaling stelt dat "Het openbaar onderwijs, op staatskosten gegeven, door de wet (wordt) geregeld".

Ter voldoening aan het zoëven genoemde grondwettelijk voorschrift, is er een bemoeiïng van de wetgever nodig wil er rechtsgrond zijn voor de oprichting en de organisatie van de School voor criminologie en criminalistiek (1).

---

(1) R.S. 30 mei 1963, HORNE en P.V.B.A. "Instituut De Toekomst", nr 10.056, VIe.

La chambre était composée de

Messieurs : Ch. HUBERLANT, conseiller d'Etat, président,
de Heren : staatsraad, voorzitter,

A. VANWELKENHUYZEN, conseillers d'Etat,
P. FINCOEUR, staatsraden,

F. RIGAUX, assesseurs de la section de législation,

J. DE GAVRE, assessoren van de afdeling wetgeving,

Madame : M. VAN GERREWEY, greffier,
Mevrouw : griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. A. VANWELKENHUYZEN.

Le rapport a été présenté par Mme. J.-M. DAGNELIE, auditeur.

De kamer was samengesteld uit

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.A. VANWELKENHUYZEN.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. J.-M. DAGNELIE, auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER, LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

M. VAN GERREWEY. Ch. HUBERLANT.